

Spis treści

Wstęp	9
ROZDZIAŁ 1. Dokumentacja z badania „polisą ubezpieczeniową” biegłego rewidenta – pojęcie, istota, cele i zadania (Agnieszka Piechocka-Kaluźna)	13
1.1. Pojęcie i istota dokumentacji rewizyjnej	14
1.2. Pojęcie i istota dokumentacji roboczej	17
1.3. Dowody badania – pojęcie, rodzaje	19
1.4. Cele, funkcje i zadania dokumentacji z badania	21
1.5. Odpowiedzialność biegłego rewidenta – dokumentacja z badania jako „polisa ubezpieczeniowa”	22
ROZDZIAŁ 2. Dokumentacja rewizyjna a przepisy prawa (Radosław Kaluźny)	25
2.1. Międzynarodowe regulacje prawne dotyczące dokumentacji rewizyjnej	25
2.2. Krajowe regulacje prawne dotyczące dokumentacji rewizyjnej	33
ROZDZIAŁ 3. Dokumentacja z badania a wprowadzone od 1 stycznia 2010 r. zasady wewnętrznej kontroli jakości (Agnieszka Kryskiewicz-Burnos)	42
3.1. Regulacje prawne	42
3.2. Zasady wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	43
3.2.1. System wewnętrznej kontroli jakości	43
3.2.2. Elementy systemu wewnętrznej kontroli jakości	45
3.2.3. Dokumentacja systemu wewnętrznej kontroli jakości	58
3.3. Dokumentacja z badania a ślady funkcjonowania systemu wewnętrznej kontroli jakości	59
3.4. Zasady wewnętrznej kontroli jakości a Norma nr 5	65
ROZDZIAŁ 4. Karta robocza z badania (Agnieszka Piechocka-Kaluźna)	68
4.1. Pojęcie, rodzaje, funkcje i zadania karty roboczej z badania	68
4.2. Konstrukcja karty roboczej	71
4.2.1. Nagłówek karty roboczej	71
4.2.2. Metodologia badania danego obszaru	75

4.2.3. Indywidualna część karty roboczej dla każdego obszaru	81
4.2.4. Ustalenia badania	85

ROZDZIAŁ 5. Dokumentacja z badania (*Radosław Kałużny*) **97**

5.1. Ogólne informacje o badanej jednostce	97
5.2. Istotne umowy	104
5.3. Ostateczne dokumenty	107
5.4. Przegląd strategiczny i kontynuacja działalności	110
5.5. Ocena ryzyka kontroli wewnętrznej	113
5.6. Oświadczenia i inne dokumenty	118
5.7. Plan badania	123
5.8. Ocena ryzyka	125
5.9. Istotność badania	129
5.10. Wybór próby	135
5.11. Uchwały i inne dokumenty z posiedzeń organów badanej jednostki	139
5.12. Przegląd analityczny	142
5.13. Inwentaryzacja	147
5.14. Weryfikacja wyników badania i zestawienie korekt	150

ROZDZIAŁ 6. Dokumentacja z badania – karty robocze dotyczące badania bilansu (*Radosław Kałużny, Agnieszka Kryskiewicz-Burnos, Agnieszka Piechocka-Kałużna*) **155**

6.1. Wartości niematerialne i prawne	155
6.2. Rzeczowe aktywa trwałe	163
6.3. Inwestycje długoterminowe	175
6.4. Należności długoterminowe	181
6.5. Zapasy	186
6.6. Należności z tytułu dostaw i usług	201
6.7. Pozostałe należności	208
6.8. Inwestycje krótkoterminowe	212
6.9. Aktywne rozliczenia międzyokresowe	217
6.10. Kapitał własny	221
6.11. Rezerwy na zobowiązania	228
6.12. Zobowiązania finansowe	232
6.13. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	237
6.14. Zobowiązania publicznoprawne	242
6.15. Pozostałe zobowiązania	247
6.16. Pasywne rozliczenia międzyokresowe	251
6.17. Odroczony podatek dochodowy	255

ROZDZIAŁ 7. Dokumentacja z badania – karty robocze dotyczące badania rachunku zysków i strat (*Radosław Kałużny, Agnieszka Kryskiewicz-Burnos, Agnieszka Piechocka-Kałużna*) **260**

7.1. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi lub przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	260
7.2. Koszty działalności operacyjnej lub koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu	265
7.3. Przychody i koszty pozostałej działalności operacyjnej	272

7.4. Przychody i koszty finansowe	276
7.5. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	279
7.6. Wynik finansowy i podatek dochodowy	283

ROZDZIAŁ 8. Dokumentacja z badania – karty robocze dotyczące pozostałych części sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności

<i>(Radosław Kałużny, Agnieszka Kryskiewicz-Burnos, Agnieszka Piechocka-Kaluźna)</i>	287
--	------------

8.1. Informacja dodatkowa	287
8.2. Rachunek przepływów pieniężnych	291
8.3. Zestawienie zmian w kapitale własnym	296
8.4. Sprawozdanie z działalności	299

Zakończenie	304
--------------------------	------------

Bibliografia	305
---------------------------	------------

Zawód biegłego rewidenta zawsze był trudny i odpowiedzialny. Jednak przez ten rygiel, kiedy to spektakularnie upadły takie giganty jak Enron czy WorldCom, przyniósł nam, audytorom, wyzwania szczególne. W dobie dzisiejszych wielkich skandali spowodowanych prowadzeniem rachunkowości kłamliwej (w pejoratywnym tego sformułowania znaczeniu) zjawisko weryfikacji, oceniania pracy biegłych rewidentów przybrało na sile. Po tym jak w mediach nagłośniono sprawy prowadzenia oszukańczej rachunkowości takich firm jak Sensormatic, Sunbeam, Xerox, CUC/Cedant, Insignia, Livent, Rite Aid, Allegheny (AHEREF) czy Lockheed powszechnie stało się formułowanie zarzutów pod adresem biegłych rewidentów o brak niezależności czy też kwestionowanie ich fachowości. Kiedy okazało się, że w wielu przypadkach w badaniach przez biegłego rewidenta spółkach przedstawiano sytuację finansową spółki jako lepszą niż była w rzeczywistości, co przyniosło olbrzymie straty inwestorom i pracownikom, zaczęto naciskać na zwiększenie odpowiedzialności biegłych rewidentów za wydane opinie.

W tej sytuacji coraz ważniejsze staje się odpowiednie i wystarczające dokumentowanie toku badania sprawozdania finansowego tak, aby biegły rewident

Dr Agnieszka Piechocka-Kałużna jest biegłym rewidentem, adiunktem w Katedrze Rachunkowości Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz wykładowcą na obligatoryjnych szkoleniach dla biegłych rewidentów i kandydatów na biegłych rewidentów organizowanych przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

Agnieszka Kryskiewicz-Burnos jest biegłym rewidentem, od 2003 roku współpracuje z Krajową Komisją Nadzoru sprawującą kontrolę nad jakością badań sprawozdań finansowych w kraju, pełniąc nieprzerwanie funkcję wizytatora KKN, a od 2007 roku jest członkiem komisji KRBR ds. standardów rewizji finansowej i norm wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

Dr Radosław Kałużny jest biegłym rewidentem, adiunktem w Katedrze Bankowości oraz kierownikiem Podyplomowego Studium Controllingu i Zarządzania Bankiem Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, a także wykładowcą na obligatoryjnych szkoleniach dla biegłych rewidentów i kandydatów na biegłych rewidentów organizowanych przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

Zawód biegłego rewidenta zawsze był zawodem wymagającym i odpowiedzialnym. Jednak wydarzenia ostatnich lat, kiedy spektakularnie upadły takie giganty, jak Enron czy WorldCom, postawiły przed audytorami szczególne wyzwania. W dobie wielkich skandali spowodowanych prowadzeniem „kreatywnej rachunkowości” zjawisko weryfikacji i oceniania pracy biegłych rewidentów przybrało na sile. W tej sytuacji coraz ważniejsze staje się odpowiednie i wystarczające dokumentowanie toku badania sprawozdania finansowego, tak aby biegły rewident w każdej chwili mógł wykazać, że przeprowadzone przez niego badanie odbyło się w sposób prawidłowy, a jego wyniki wyrażone w postaci opinii i raportu są miarodajne.

Celem tej publikacji było opracowanie koncepcji (wzoru) dokumentacji rewizyjnej, która uwzględni wymogi prawa (włącznie ze zmianami z 2010 r.) i wytyczne z literatury oraz daje bezpieczeństwo biegłemu rewidentowi, stając się jego polisą ubezpieczeniową. W książce zawarto szczegółowe wskazówki dotyczące sporządzania kart roboczych wraz z przykładami częściowego ich wypełnienia i opisami najczęściej popełnianych błędów.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla praktyków – biegłych rewidentów, służb finansowo-księgowych oraz firm zajmujących się obsługą informatyczną biegłych rewidentów. Jest ona również polecana kandydatom na biegłych rewidentów oraz studentom i słuchaczom studiów podyplomowych z zakresu audytu i rachunkowości.